

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenska zmaga v tržaški okolici.

Iz Trsta se nam poroča, da so naši Slovenci v tržaški okolici zmagali v vseh šestih okrajih.

Prejeli smo namreč od jednega svojih dopisnikov v ponedeljek (a žalibog tako kasno zvečer, da je bilo za naš vtorkov list prekasno) sledeči telegram iz Trsta:

„Pri včerajšnjih volitvah so izvoljeni v tržaški okolici sledeči slovenski narodni kandidati v deželni zbor: gg. Nabergoj, Gorjup, Dejak, Nadlišek in dr. Lozar. Šesti kandidat narodne stranke Križanec je dobil 192 glasov, njegov protivnik, laški bogatin Struthoff pa tudi 192 glasov. Lahonska volilna komisija je potem zavrgla svojevoljno 5 narodnih Križančevih glasov zaradi slabe pisave in tako Struthoffu večino naredila. Ali naša narodna stranka je brž protest vložila. Sam vladni zastopnik je več nerodnostij Struthoffove volitve konstatiral.“

Po tem tacem je narodna stranka zmagala v vseh šestih okrajih, ker je gotovo, da Struthoffova volitev ne bode potrjena. Ker je v tržaškem zboru zdaj 24 avstrijskih in 24 italijanskih poslancev, odločuje tedaj mala stranka slovenskih okoličanov (6 ali gotovo 5 naših) večino tržaškega občinskega in deželnega zbora.

Slovenstvo od teh šestih naših mož pričakuje, da bodo čem dražje mogoče prodali svojo važnost — to se ve „prodali“ za narodne koristi ne za svoje. Vsaka modra politika mora imeti zdrav egoizem in pridobitni duh za svojo idejo. Tržaška okolica sme marsikaj terjati. Ni treba, da bi se le žrtvovala in le „dolžnosti“ delala, tudi pravice naj išče,

kajti kar v narodnem, kulturnem in drugem oziru slovenska tržaška okolica pridobi, tega se bomo bolj ali več tudi vsi drugi Slovenci od Adrije do preko Drave soveselili.

Interpelacija slov. državnega poslanca g. Viljem Pfeiferja,

v seji državnega zbora 26. marcija.

„Mnogo nerodovitnih let, mraz, toča, povodnje v zvezi s tem, da so gospodarski pridelki pri splošnem pomanjkanju denarja čedalje menj vredni, in se vsled tega vedno bolj razširja oderuštvo, vse to je naredilo v kmetiskem prebivalstvu posebno na Kranjskem in Štajerskem tako siromaštvo, da more teško še višjo stopinjo doseči, zategadelj je pogin kmetijstva neizogiben, in je uže nekoliko začel se.“

„Tem bolj se mora obžalovati, da državna uprava, ne da bi pomagala, davke brezozirno izterjava in brez pomisleka posestva in blagó dostikrat za slepo ceno po vrsti eksekutivno prodaje.“

„Tako se je v letih 1876, 1877 na Kranjskem mej družimi v novomeškem okraju 64, v košanjeviškem 20, v črnomeljskem 41 posestev zavoljo zaostalih davkov prodalo, katere je davkovski erár za slepe cene kupil, tako posestvo Jurija Flajnika iz Krastij, ki je bilo cenjeno na 1081 gld., za pet goldinarjev, posestvo M. Kuntaričevo iz Verhovške vasi, cenjeno na 1130 gold. za dva goldinarja.“

„Tudi na Štajerskem, posebno na južnem, se take eksekutivne prodaje posestev in blagá na strašni način množé. To dokazuje brezkončna vrsta eksekutivnih dražeb pri sodnijah in v uradnih novinah.“

„Tožbe o jednacijah razmerah se čujejo tudi iz družih kronovin.“

„Kot novo veliko, splošno vznemirjajoče breme čuti prebivalstvo leta 1878 upeljano napravo davkovskih izterjavalcev, kakor tudi s tem v zvezi stoječi način izterjavanja, vsled katerega mora davkoplačevalec, predno je bil še obsojen na prvo stopinjo rubežni, plačati poleg šest procentov zamudnih obrestij kot pristojbino za opominjevanje 7 dnij po 5 novcev, družih 7 dnij po 10 novcev, skupaj tedaj 1 gld. 5 novc., katera pristojbina pa s čisto samo nekoliko krajcarjev znašajočim dolgom nij v nikakej pravej razmeri.“

„Tako so je pretilo, kakor se vidi iz priloženih 18 opominjevalnih listov, davkovskim dolgovom od 4 kr., 4 1/2 kr., 5 kr., 9 kr., 15 kr., 17 kr., 27., kr., 29 kr., itd. in vsakemu teh zneskov z rubežensko pristojbino 1 gld. 5 kr.“

„Práv hudo zadeva ta naredba plačevalca zemljišnega davka, ker se mora zemljišni davek v mesečnih obrokih odrajtovati, sicer se zapiše v četrtletni izkaz dolgov, in kot tak dolg zapade z omenjeno naredbo zvezane pristojbine.“

„Ta način izterjevanja, ki davkoplačevalcu prepušča alternativo, ali prositi oderuhe pomoči, ali pa plačati óne pristojbine, je državi kar nov izvor za dohodke. Te rubeženske pristojbine so znašale v kratkem času svojega obstanka, n. pr. na Kranjskem v davkovskem okraju Žužemberk okolo 300 gld.; v košanjeviškem 600 gld., v krškem čez 1000 gld. na Štajerskem v okraju Št. Lenartskem okolo 500 gld., v ptujskem okraju čez 1000 gld. Rubeženske pristojbine morajo tem bolj težiti, ker se davki ne izterjavajo ob novini, tedaj takrat, kadar davko-

Listek.

Jezikoslovne reči.

Iz Slovenije. — M.

U bodemo pisali namestu v.

(Dalje.)

Zdaj pa zdaj krepko dvigne kdo zastavo slovstvenega napredka in kliče rojakom: „Ustvarimo si slovstvo, a to slovstvo bodi narodno . . . vé vedni zvezi z življenjem. V domačih tleh, v narodu imej naše slovstvo svoje korenine, da bode krepko raslo, se razvijalo, in dosegalo svoj visoki namen;“ . . . naša pisava, naše slovstvo bodi praktično („Zvon“ 1876, 318—320, 335) — vsi razlegavno zaorimo, tako je! Toda, koder je treba storiti koristni korak, korak naprej na potu omike, in ko bi bil tudi najboljši, in ko bi bil tudi najmanjši, takrat se pokaže hidra staroobličnosti in predsodkov, da nam pot zastopa.

Ali nij to žalostno znamenje nazadstvanja ali vsaj zaostajanja, ako po nobeni ceni nečemo rabiti novih opravičenih oblik, — kaj pravim novih — tistih oblik, ki jih narod govori, tako kakor jih on izgovarja?

V našem lepoznansem listu je bilo čitati: „narod, ki je tako majhen kakor naš, ne sme potrošati svojih moči“. Te oblike kakor g. Negoda gotovo ni zapisal brez uzroka, kajti ona je popolnoma opravičena. Naš slovenski narod je to obliko v 16. stoletju tako govoril, kakor jo še zdaj govori. Čudno je to, da tedanji pisatelji so jo prav pisali, današnji pisatelji pa — napak! Že Dalmatin je pisal kakor in Truber je pisal kakoršen. Tedaj imamo zdaj prav pisati: kaker, nikaker itd. Za tako pisavo lahko zopet avtoriteto navedemo, in ta veljak je g. prof. Levec. On piše (Jahresbericht der St.-O.-Realschule Laib. 1878. str. 31): kakeršen, pron. qualis . . . mej narodom še ohranjena oblika, mesto zdaj v pisnem jeziku

na pčno (falsch) pisane oblike kakoršen.“ Ali se pisateljem „preprosto“ zdi tako pisati, kakor ves narod slovenski govori? Ravno tako zanemarjajo naši pisatelji, če so vredni tega imena — nekajim bi bolje pristajalo ime „literata“ — narodne oblike: nikomer, čemer itd. kakor je to stvar g. Levstik — ki bi za par profesorjev zalegel — (gl. Slovenische Sprache, Laib. 1866. Giontni str. 46. opazka) še precej dobro razjasnil in utrdil. Koliko je pisateljev, da bi jim rabila taka oblika! Zmirom raje pišejo stare in grde oblike: nikomur, s čimur itd. Napredni učitelji v tem oziru lahko mnogo storé, toda nenapredni, bi rekel, staroslovenski ti pa mnogo pokaže. To so le nekatere trohice, pa še za te se malokdo zmeni. Upati je, da bode kak bistrogledi pisatelj odpravil vso staro šaro iz našega slovstva. Slovenci neso pogrešali takih mož. „Mnogo so storili ti možje ali vsega nijso mogli; mnogo dela so pustili nam . . . trebimo plevel.“ („Zvon“ 1877.

plačevalec nema denarja, da bi mogel plačati.

„Z ozirom na te žalostne, kmetske proletarijate stvarne razmere usojajo se podpisani staviti na nj. ekselenco, gospoda finančnega ministra, vprašanje:

1. Na kakšnej postavnjej podlogi so naredbe davkovskih izterjevalcev in njih dohodki osnovani?

2. Ali hoče c. kr. finančna uprava pri izterjavanju davkov bolj se ozirati na gospodarski čas dohodkov, in čai način davkovskega izterjavanja nekoliko olajšati? Oziroma

3. ali hoče c. kr. vlada z odpravljenjem naprave davkovskih izterjevalcev postavno uvesti za davkoplačevalce menj drag način ru-bežni?

Na Dunaji 26. marcija 1879.“

(Podpisanih je 39 državnih poslancev.)

Nov vspah Rusije.

Z vseh strani se potrjuje, da ima ruska diplomacija nov vspah za sebe zaznamovati. Ona je vzhodno Rumelijo vendar-le Turkom iz rok izvila. Berlinskega dogovora glavni vspah je bila baš stvaritev te vzhodnje Rumelije, in Turčija je imela biti gospodar do Balkana, smela deželo vojaško zasesti in še v balkanske prevale posadko vreči. Ker je navet mešane evropske okupacije sprejet, Turčija se pa te okupacije ne udeležuje, tedaj smemo zadovoljni biti, kajti Bolgari dobodo s tem časa za svoj razvoj in svoje utrjenje in končno rešenje svojega vprašanja. Pa tudi če bode Turčija tudi udeležila se okupacije, kakor se od druge strani trdi, brez dvombe ne bode imela poleg evropske družbe nič vmes govoriti, in Bolgari ne bodo pod njeno svobodorno in duhomorno vlado: Turška bode v Rumeliji kakor senca družih, torej tako, kakor je ne bi bilo.

Podrobnosti načina mešane ali skupne evropske okupacije vzhodnje Rumelije so te: Turčija se okupacije nič ne udeležuje in sultan se mora odpovedati svoje pravice v balkanskih soteskah posadko imeti, dokler so evropski vojaki v Rumeliji. Evropski mešani vojni oddel se bode vzdrževal iz dohodkov vzhodnje Rumelije, torej porta ne bode imela nič pri gospodarstvu roke zraven. Generalni guverner bode precej imenovan, da nastopi vlado, ko maja meseca Rusi otidejo. Narodna vojska ali milica se bode dalje organizovala, žandarmarija bode tudi domača pod poveljstvom evrop-

skega oficirja. Francija se okupacije ne bode udeležila, pač pa Anglija in Nemčija, a te samo z ladijami. Italija je obljubila udeležbo.

Razumeje se, da ta evropska skupna okupacija ne bode na večno trpela. Kadar pa iz dežele pojde, tačas bode uže utrjena Bolgarija skrbela in Rusija jej bode na pomoč, da ne pride Turčija na njeno mesto, temuč — zjedinjena Bolgarija.

Tako je berlinski dogovor uže veliko luknjo dobil še predno je obrok za njegove izvršitve iztekel. In prepričani smo, da bode v malo letih samo še na papirji spomina imel. Iteje rasto in napredovajo in zmagujejo; slabotna je moč človeških rok in celo mogotcev njih nasproti — to je nam lahko v vseh težkih bojih veliko tolažbo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. aprila.

Iz državnega zbora poroča o večrajšnej seji telegram: V budgetnej debati je najprej poslanec Bärnfeind razložil žalostne razmere kmetskega stanú zavoljo prevelicega davka, oderuhovstva in osemletne dolžnosti otrok za šolo. — Pražak obžaluje, da se je volilna reforma izvela deželam na škodo. On pravi, da bodo Čehi v prihodnji državni zbor gotovo prišli, ako le vidiyo, da se jim bode nasproti prišlo. On razklada narodne težave čeških Moravanov in izreka upanje, da se bode vendar enkrat v Avstriji uredničila enaka pravica za vse narode. Rusin Naumovč toži, da so Rusini zatirani. Slovenski poslanec dr. Vošnjak razloži zopet pritožbe Slovencev in upanje, da bode ustavoverna stranka premagana pri prihodnjih volitvah. Fox zagovarja ustavake, polemizuje zoper pravno stranko in izraža, da zaupa v ustavovernost ministerstva, pa terja ščedljivost in reforme davkov. Denes se budgetna debata nadaljuje.

Minister za deželno brambo je odgovoril na dr. Vošnjakovo interpelacijo, zakaj se rezervni zdravniki v Bosni in Hercegovini zadržujejo, v zadovoljivem smislu.

Na Češkem se oglašajo zdaj uže tudi nemški glasi („Deutschösterreichische Volkszeitung“) za spravo in porazumljenje mej Čehi in Nemci na podlagi jednake pravice. Da

bi le res besedo držali, ti Nemci. Fraza je fraza, a le čin je kaj.

Vnanje države.

Bolgarski vstaši v *Macedoniji*, ki obetajo zdaj na spomlad vojevanje s Turki zopet začeti, izdali so oklic, v katerem pravijo: „Mi poznamo narod; v njem gori želja, kri preliti za svobodo. Ali mej najlepšo pšenico so pleve; mi poznamo odpadnike, ki so zmirom z našimi tlačitelji vlekli in narodnej stvari škodovali. Proti tem izgubljenim sinom naše domovine bode obrnila se naša vojna sodba; kdor bode svoj narod izdajal, bode na smrt obsojen.“

Srbski knez Milan se vrne te dni iz Niša v Belgrad, kjer bode na srbsko cvetno nedeljo slovesno praznoval osvobodjenje Srbije pod Milošem Obrenovičem leta 1815.. pa ob jednem izročitev belgradske tvrđjave knezu Mihailu. Srbski poslanik v Peterburgu bode M. Protič, ki je pravoslovec ruske univerze.

Grecija je razposlala svojim poslanikom depešo, v kateri evropske vlade kliče na pomoč, naj posredujejo, da se izvrši člen 24. berlinskega dogovora, to je, da Turčija odstopi svoje zemlje do Janine.

Na Francoskem zdaj vprašanje politične duhove razburia, ali bi se parlament iz Versaillesa preselil v Pariz, ali ne. Večina dotičnega odseka v senatu je zoper to. Konservativnejši elementi se bojé kake presije pariške radikalne sodrge na zbornico.

Kmetijstvo ne propada samo pri nas, tudi na Angleškem. V gospodskej zbornici je 29. marca tožil minister Beaconsfield o slabem stanju in bedi poljedelskega stanú, kateremu vnanja konkurenca dosti škoduje. Tudi trgovina je potlačena, vendar ne tako zelo kakor poljedelstvo. Trgovina z inostranstvom pak da je pomnožila se. Nekateré države so uvedle zlato veljavo denarja zato, ker je srebro svojo prejšnjo vrednost izgubilo.

Uže lani, meseca listopada 1878 je lord Lytten naznanil, da bode vojska v *Afganistanu* dokončana do novega leta. Zdaj imamo uže jedne cele kvatre novega leta za seboj, ali Angleži so še daleč od konca vojske. Zdaj poročajo da bodo marširali na Kabul. Tam jih čaka Jakub-Kan s svojo vojsko.

O vojski v *Afriki* se iz Londona javlja 30. marca, da so se na ladiji „Schah“ v Natal pripeljali prvi pomočni vojaki dné 5. p. m. Ladija „Tamar“ je 10. m. m. pripeljala v Natal 57. polk, ki bode najprej poskusil, če bode mogel obkoljeno garnizono v Ekowe rešiti.

Dopisi.

Z Dunaja 31. marca. [Izv. dopis.]

Poročal sem o svojem času, ka je grof Taaffe

126); in tak plevel je tista predlogova oblika v mesto edino pravega u.

„Vsaka nova in velika ideja — da uvedemo pri nas obliko u ne treba velike ideje, treba le toliko razvidnosti, kolikor je je treba, da je človek še pameten — naj bode še tako dobra in koristna, ima vsak čas in povsod trdovratnih nasprotnikov.“ („Zvon“ 1877. 272). Protivljenje, zlasti trdovratno nasprotovanje, to je lastnost neblage, neomikane človeške prirode. Zavzeti se je, da duhovniki o vsakem takem napredku ali prvo in odlično ulogo vrše ali pa zadnjo. Taka je bila pri Srbih in drugih slovanskih narodih, in taka je tudi pri nas. Znano je, da so Srbi pisali rusko slovenščino pomešano z ruskim narodnim jezikom. S to so pa zabredli na pota, koder narod ni mogel za njimi . . . prišli so pisatelji, ki so ta jezik pregnali iz šole in literature, samo ne iz cerkve. In tako poje in bere srbski duhovnik službo božjo od l. 1730

pa do denes.“ („Zv.“ 1877. 192.) Da so bili srbski popaki — od ruskih popov je to dovelj znano, da so raje prouzročili sramotni razkol, kakor da bi kako popravo v pravopisu ali jeziku dopustili — pravim, da so bili srbski duhovniki „veliki nasprotniki narodnemu jeziku, da so vse take knjige, razumevaj Obradovičeve in Vukove, neusmiljeno sežigali“ („Zv.“ 1877. 172) to se umeva samo ob sebi. Vuk je hotel uvesti v srbski pravopis črko j, ki so jo Srbi pogrešali. Takoj je nastal vihar, češ, Vuk nas če „pošokcati“, „porepiti“, „pokrivoveriti“, „porimčiti“; in kakor so starokopitni popje lagoj gnali, tako za njim vsi, ki so bili od njih kakorsibodi odvisni. Še le mladi naraščaj je spoznal, da se Vukovemu prizadetju krivica dela.

Glede knjig nabožnega zapopadka vlada pri nas ravno tista nenapredna razmera. Vse knjige, dovoljene in pripuščene od ljubljanske vladikovine, so pisane v taki slovenščini, da je molčati najbolje. Neki

duhovni gospod mi je pravil, da slovenski duhovniki na Kranjskem dajo svoje rokopise škofijstvu v „korekturo“, češ, da še toliko slovenski ne umejo. Naj bode šala ali resnica, to je gotovo, da slovenščina v onih knjigah je največ neprebavljiva. Priznati pa moramo, da se dobijo tudi častne izjeme. Ne rečemo, da tako upiranje časih nij opravičeno. Spominjamo se óne dobe, ko je Metelko (in drugi) kultiviral izključno kranjščino in nas Slovence hotel s svojim pravopisom kakor s kitajskim zidom zapreti od drugih Slovanov. Drugi so se držali nasprotne krajine, opičnega extrema, ker so hoteli uvesti ilirščino, kar bi bil jako poguben korak za naš narod. Tukaj je bila izvoliti srednja pot, „zlata sreda“. Ostatak pri metelščini ali korak k ilirščini, oboje bi bilo za narodni razvoj pogubonosno, kajti „vsak narod mora delati, razvijati in izobraževati se sam po svojej naravi“, („Zvon“ 1876, 319), potem še le mu bode beseda „narodna, pravilna, po jezikovih

skušal sestavljati novo ministerstvo, da se je tačas tudi o baronu Šveglju močno govorilo kot novem trgovinskem ministru. A uže tačas so v tacih stvareh dobro podučeni možje pomežikovali, da Šveglj nikdar ne bode postal minister. Glas se je raznesel o nekej Šveglju jako neprijetnej pravdi iz njegovega prejšnjega življenja. Kaj in kako, nikdo nij prav vedel; končno je res cela stvar prišla pred sodnijo, in rešena bila saj na videz Šveglju po volji. Kakor znano, je Šveglj prvo imenitnejšo javno službo imel v Aleksandriji, bil je tam za konzula, in ob enem za advokata. Tačas je pisal v njegovej pisarni neki Šimko. Ta človek zdaj uže več let Šveglja preganja, ter zahteva od njega denarja, žugaje mu, da izdā neke tajnosti iz njegovega uradnega poslovanja v Aleksandriji. Trdi namreč, da sta zraven uradnih del še imela s Švegljem skupaj neka posebna dela (podvzetja?), katerih dobiček sta si mej seboj delila. Šimko obdolžuje Šveglja, da mu nij izplačal, kolikor bi na njega prišlo iz dobička. Kakšna so bila ta podvzetja, dozdej Šimko nij natanko povedal, zahteval pa je od Šveglja 10.000 frankov, da molči. Šveglj se je naposled obrnil do policije, Šimko je bil dejan v zapor, in nedavno obsojen na šest mesecev ječe zavoljo „gelderpressung“. H končnej obravnavi je sam Šveglj prišel in poudarjal, da ga uže več let Šimko preganja, in da je veliko skrbi in strahu zakrivil njemu in soprogi s svojim žuganjem, zlasti ker je pripravljal za natis brošuro: „Wie man Baron, Millionär und Excellenz wird!“, v katerej brošuri je hotel dokazati, da je Šveglj brez vsega imetka prišel v Aleksandrijo, od tam pa odšel kot bogatin, ne da bi bil kaj posebnega v denarjih priženil.

Šveglj, ki je dozdej bil predsednik bosenške komisije, je odstopil od tega mesta, in močno se govori, da gre sploh v pokoj. Čudna je osoda človeška! Šveglj, ki je v primerno mladih letih iz prostega slovenskega kmetskega sina postal geheimrat, baron, graščak na Kranjskem, in zdaj, ko se mu je tako rekoč uže ponujalo, in skoraj gotovo bilo najvišje mesto za cesarjem, kar ga more državljan doseči, zatemni neka senca ali senčica iz prejšnjega življenja bliščečo zvezdo, in morda — za vselej. Prav mogoče in verjetno je, da je senca, ki je nanj pala, celò neopravičena, ali — óni nesrečni „aliquid semper haerebit“!

zakonih ustvarjena“, („Zvon“ 1877, 159), ne pa usiljena in nerazumljiva.

Protivljenje tako mora biti pametno, mora prihajati iz domoljubnega prepričanja, iz prepričanja, ki ne kani zavirati napredka, ampak ki napredek jezika povsod pospešuje. Tako prepričanje ni ponarejeno, je pošteno, spoštovanja vredno, in ravno za to se tudi ne drži zastarelih oblik, kakršna je ona predloga *e*, ampak je oddaljeno od vsakršnega kljubovanja. Ali tacih mož je pri nas, zlasti na Kranjskem, jako malo, skoro nič. Zdej je to strastno in klubujoče nasprotovanje nekoliko poleglo, ne popolnoma; ne upa si očitno na dan s toliko drznostjo, ko negdaj, zato pa toliko uspešneje na tihem deluje; le tu in tam se oglasi kak star gardist iz prošlih časov, ko so po dvajset let premišljali, se li piše: bolezen ali boljezen. Časih zastoka, da mladi svet tako drvi, da jajce več ko puta vé, in po pravici, kajti dandenes se „jajce“ v jednom tednu več nauči, kakòr

Z Notranjskega 21. marcija [Izv. dopis.] „Kedor drugim jamo koplje; sam v njo pade“. Ta izrek se je pač uže mnogokrat resničnega izkazal, to mi bode še celò g. Vodopivec, učitelj na Ubelskem potrdil. Ta gospod je pač dosti časa in „orodja“ porabil v to, a kaj je dosegel? Nič! V jami je, pardon v „zlatej vasici“, kakor se je sam izrekel.

Je li to ta gospod iz pravega prepričanja izrekel, ne vem. A mislim si pa vendar, da je to le za to izrekel, da bi se nekaterim bolj prikupil, se ve za svojo korist, drugim pa, da bi dal „pod nos“, ako bi bili tako — modri, kakor je on. No, ako je s prvim kaj dosegel mi nij znano, da je pa z drugim, ali bolje rečeno, proti drugim fijaško naredil, to mi je skoro znano.

Videč, da pri narodnih ne opravi nič, kajti tu je treba le z domorodno poštenostjo ravnati, vrgel se je v nasprotni nemčurski tabor, a tudi tu ne gre „pol miša pol tiča“ dobro, kar sem imel večkrat priliko sam se prepričati, in to naj mi tudi g. Vodopivec veruje, pa vsaj sam dobro ve.

Da, da, nehvaležnost je plačilo tega sveta. Namesto, da bi bili g. Vodopivca, kateri si je gotovo dosti prizadel, da je ono toliko imenitno društvo „cvekverajn“ ali kako se uže pravi, v Postojni se osnovalo, za predsednika postavili, kar so mu pred obečali, so nanj menda čisto pozabili, ter za zahvalo mu pravijo, da nij čiste pameti.

Zdej si pa g. Vodopivec gotovo misli, a prepozno: bolje bi bilo, da to društvo, ki mi je tako malo slave prineslo, nikadar ne bi bilo osnovano, pa da bi bil jaz pameten ostal.

Ne, ne, naglost nij nikoli koristna, to je še celò polž trdil, ko je sedem let črez plot lezel in padel. Tako tudi ta g. se prenaplo oblastij poslužuje, ki njemu ne pripadajo; ter seka in bije na levo in na desno po prijatelju in sovražniku, kakor da bi bil res uže inšpektor in župnik, ali pa še celo več. E, Bog uže ve, zakaj je kozji rep zavihal, in pa da g. Vodopivec kak „velik mož“ ne postane.

Domače stvari.

— (Marijina bratovščina) je imela v nedeljo v čitalničnej dvorani svoj občni zbor, katerega se je udeležilo okolo 100 udov. Predsednik g. Regali je odprl zbor z ogovorom v katerem je poročal o delovanji društva. Premoženje društveno se je zadnje leto za 405

se je „puta“ v dveh letih. Kako je denes z razvojem narodnega jezika na Slovenskem, to bodemo najbolje razpoznali na zgodbi iz negdajnosti. Postavimo se v Slomškovo dobo, v dobo odličnega štajerskega rodoljuba J. Rozmana, v dobo, ko smo delali velikanske korake naprej in nazaj, pa tudi v stran, ko je vse hitelo, vrelo in in kipelo.

„Izšle ste takrat, tako piše g. Napotnik, po Slomškovem načrtu dve knjižici: Abecednik in Berilo z novimi oblikami *u*, *ega* itd. Proti upeljavi teh knjig je protestiralo — čujte in strmite! — ta kratno nadzorstvo ljudskih šol na Kranjskem.“

„Rozman naznani v posebnem obširnem pismu dne 14. decembra 1852 do ministerstva svoje mnenje in zagovarja s temeljiti dokazi omenjeni knjižici — ali bolje: omenjene oblike, napredni pravopis. V dokaz njegovega ostroumnega rzsodka i jasnega pogleda v bodočnost, podamo nekatere

goldinarjev pomnožilo, tako da znaša zdaj 21.423 gold. Lani je 111 novih udov pristopilo. Sprejet je bil nazvet g. Haderlapa, naj se v društvene knjige in v uradovanje uvede slovenski jezik. Pri volitvi je bilo oddanih 90 listov, in so bili voljeni v odbor gg.: Josip Regali, Anton Klein in Albin Arko. Za pregledovalce računov pa gg.: Arzelin, Grilec in Haderlap.

— (Konkurz.) Tukajšnji klobučar C. Voltman je zaprl svojo prodajalnico in napovedal konkurz o svojem premoženji. Za upravitelja mase je imenovan advokat dr. Papež.

— (Valvazorja) je izšel 54. zvezčič: nadaljevanje popisa mest, trgov, gradov in kloštrov na Kranjskem.

— (Iz Lokavca poleg Ajdovščine) se nam piše: Na predlog gospoda Hmeljaká se bode tudi v našej županiji cesarjeva ženitna petinindvajsetletnica prav slovesno svetkovala. Obširni program bode dotični odbor skoraj sestavil.

— (Veleizdaja.) V Gradci pridejo v v prihodnej sesiji porotnikov neki tržaški italijanissimi pred solbo zarad širjenja laških veleizdajnih sklicev. Ti so absolvirana gimnazijalca Giac. Venezian in Barzilai pa trgovinski akademik Vittorio Venezian; dalje pridejo tudi goriški veleizdajniki Jamscheg, Multsch, Gregoritsch, Kiariz, Pogatschnig in Richetti — torej sami „praitalijani“ od Romula uže sem, kakor — slovenska njih imena pričajo. Povsod so renegati najbolj divji zoper majko, ki je njih ali otce njih rodila.

Razne vesti.

* (Roparsk umor.) V Pešti je 28. marca t. l. umoril advokata Martonfalvyja njegov služabnik Janez Madarasz. Ljudje so videli advokata Martonfalvyja zadnjikat v petek; v soboto zjutra je prišel Janez Madarasz k materi odvetnikovej, rekoč jej, da nje sin ne bode prišel h kosilu, ker se je peljal v Novo Pešto zavoljo neke rubežni. Ker pa sina nij bilo nití v soboto zvečer niti v nedeljo zjutraj k njej, poslala je stara gospa vprašat v stanovanje mladega odvetnika. Stanovanje je bilo zaprto. Popólušne istega dne je pa prišel k staraj materi policijski komisar in jej povedal, da se sluga njenega sina, Madarasz sumljivo vede, ker se je vlačil v soboto na večer po kavarnah z malovrednimi ženskami, in kar novce okolo sebe metal. Mater je jelo strašno skrbeti; prosila je svojega mlajšega sina Armina in njegovega prijatelja, naj gresta s policaj-

črtice iz njega“. V 7. točki piše: „Kar tiče novih oblik om, ega, da itd., res ne vem, sa je li smejeti, se je li jeziti o vrišu in hrupu, ki ga ženejo zarad tega; skoraj bi kdo mislil, da ves slovenski narod stoji za tem protestom kakor jeden mož, in da bode vse do tal pogorelo, če se imenovane oblike v šolah udomačijo. K sreči ni tako; to so le temne podobe bolne domišljije in napetosti, so trpke izjave srditosti neke stranke, ki se na vse kriplje zastarelost oklepa, ker je protivna vsakemu novemu napredku. Gotovo, da je tu in tam kak protivnik, kakòr ima sploh vsaka nova stvar svoje sovražnike in prijatelje; pa kakršna je zdaj ta stvar, je moči z nekako gotovostjo prorokovati, da bode javno mnenje, še predno preteče jedno desetletje, upeljanje teh oblik oblastno terjalo“.

(Dalje prih.)

skim komisarjem v stanovanje sinovo. Ključar je odprl sobo, a v tretjej so našli advokata Martonfalvyja mrtvega na tleh, okolo njega vse krvavo, in zraven mrtvega trupla je ležala sekira. Morilec ga je večkrat po glavi udaril s sekiro, potem pa, ko je bil uže odvetnik mrtev, ga je pokrtil s škafom, da ne bi mej tem, ko je iskal dragocenostij, videl kako kri vré iz ran. Govori se, da je poleg raznih dragocenostij ukrad sluga tudi 60.000 gold., katere je imel odvetnik od družih v svojem oskrbovanju. Morilca še niso našli.

* (Boj z morilcem.) Magjarski „Pesti Naplo“ poroča sledečo dogodbo 22. m. m.: Zdravnik Maks Rozenblum v Kraso je imel slugo, katerega je moral večkrat zaradi njegovega grdega življenja karati. Pavel Vasarehelyi, tako se je imenoval sluga, je bil s tem razaljjen, in sklenil je zato maščevati se nad svojim gospodom. Dne 22. m. m. je šel zjutraj ob 4 v sobo svojega gospoda; zdravnik nij spal, in na njegovo vprašanje, kaj da sluga išče tako za rana v sobi, odgovori mu, da je prišel po črevlje. Črez pol ure pride sluga zopet v sobo; zdravnik je zdaj spal, in sluga ga dvakrat udari s sekiro po glavi. Zdravnik, akopram krvaveč iz ran, zgrabi za sekiro, in zdaj se je unel strašen boj. Napastnik je zdravnika še večkrat ranil, a tudi zdravnik se je branil, tako da je sluga naposled ubežal, prepustivši sekiro v rokah zdravnikovih. Črez malo časa pa se vrne, in svojega gospoda napade z gorjačo. Prišel se je zopet boj, mej njim je prišel zdravnik do okna, ter je začel na pomaganje klicati. Napastnik je potem zopet ubežal, a so ga ljudje potem v poštnem poslopu ujeli.

* (V zrak zletela) je predvčeranjem v Pragi s strahovitim gromom tamošnja fabrika za izdelovanje kapsljev za puške. Fabrika se je popolnem razrušila, in tudi dva človeka sta bila zasuta.

* (Milijonar.) Na Dunaji je umrl 27. marca Martin Ott, 81 let star bivši zlatar, ki je zapustil 4 milijone premoženja. Pred 70 leti je prišel brez groša na Dunaj zlatarstva učiti se, in je le s pridnostjo in kupčijo tako daleč prišel s premoženjem.

* (Pomiloščenje.) Italijanski kralj je onega Passanante, ki ga je v Neapolji napal z nožem, pomilostil na vse življenje v prisilno delavnico.

* (Hadži Loja.) Iz Sarajeva se poroča, da so 29. marca Hadži-Loji, vodji turškega upora zoper Avstrije v Bosni, pod kolenom nogo odrezali zarad nezaceljive rane. Privolil je sam.

* (Nemško petje na Francoskem.) Sledeča dogodba kaže, da Nemec nij povsod tako ošaben in prevzetan, nego da se po ne kod mej drugorodci potuhne in molči boječ. Iz Nice se piše v „N. Fr. Pr.“ pod naslovom „deutscher gesang in Frankreich“, da se je tam pelo dozdej francosko, italijansko in angleško. Nemško si nij upal nihče za peti od 1870. leta sem, dasiravno je bilo zmirom mnogo Nemcev tam. Še le 11. marca 1879 si je upal neki italijansk tenorist, bivši italijansk oficir, nemški tekst Schubertovega „potnika“ zapeti; nemški dopisnik pravi, da so neki prej svarili nemško zapeti na francoskih tleh, in kar veselje se dopisniku Nemcu mej vrstami bere, da so zmirom takti in udovrni Francozje tiho bili, in da nemško pojočega Laha niso ven vrgli ali kaj tacega, pa misli, da je to naredila „utrjena republika“, kakor da bi se bilo „neutrjenej“ republiki nemške pesni bati!

* (O potresu v Perziji) se poroča v „Times“: Dne 22. p. m. je bil v severnej Perziji tak silen potres, da je v Manchu več zidanih hiš podrlo se, druge so hudo razpokale. Dve vasi, Tark in Manan po imenu, sta pa popolnem posule se in od 500 prebivalcev jih je prav malo rešilo življenje.

* (Birmanski kralj) pripravlja vojsko zoper Angleže, ki imajo zdaj polno posla vojnega z divjaki. Angleži na meji se vojske ogibljejo kar se da. — Iz Mandalaya piše Archibald Forbes, ki je nekdej boje pri Plevni in

Šipki tako izvrstno opisaval, da je imel pri tem kralji Išadansu avdijenco 9. febr. t. l. On pravi da je kralj še mlad, 20 let star, odločen značaj. Predno je na prestol prišel, pomoril je vse druge ude kraljevske rodovine, da bi ga kateri ne izpodrinil.

* (Kitajski diplomatje.) V Šanghaju izhajajoči kitajski dnevnik „Sinpau“ je objavil neki dekret obeh kitajskih cesarskih vladaric, ki določuje, da se bode vnanje zastopstvo kitajske „nebeške države“ na novo uredilo. Odslej bode Kitajska pošiljala na evropske dvore poleg poslanikov tudi poročnike, ter ustanovila mesta glavnih konzulov, navadnih konzulov itd. Poročnik bode dobival mesečne plače 4200 gl. av. v., poslanik 3600 gl. glavni konzul 1800 gl., konzul 1500, vicekonzul 1200 gl., a poslaniški zdravnik bode dobival mesečno 600 gl. Na dalje bode pa država plačevala tudi vsem diplomatom stanovanje, diplomatske pojedine, kočije in konje. V silnih slučajih bo odslej smel poslanik kar naravnost telegrafirati obema vladaricama; odslej tega nij smel. Vsak kitajski zastopnik je imenovan na tri leta, potem mora odstopiti, in namesto njega se imenuje zopet drug.

Umrli v Ljubljani.

28. marca: Marija Ojač, dete delavca, 4 l., 6 dni, predmestje Hradeckijeva vas št. 6, vsled božjasti.

29. marca: Franc Berčič, delavec, predmestje Hradeckijeva vas št. 29, vsled tuberkuloze. V deželnej bolnici.

4. marca: Edvard Cajhen, gostovalec 52 let, vsled srčne vodenice. — Edvard Godina, knjigovodja pri banki „Slaviji“, 31 l., vsled chr. pljučne tuberkuloze. Marija Bizjan, gostovalka, 63 let, vsled vnetice.

6. marca: Alojzij Šmuc, delavec, 44 l., vsled raka. — Jožef Tersar, gostovalec, 60 let, vsled vodenice.

7. marca: Franc Krivic, berač, 72 l., so ga umirajočega prinesli. — Janez Luksbauer, sodar v pivovarni, 33 l., vsled pretresa možjanov.

8. marca: Marija Kralič, gostovalka, 67 l., na raku. — Marjeta Grosman, gostovalka, 77 l., vsled pljučne vodenice. — Neža Mikolič, gostovalka, 52 l., vsled pljučne vodenice.

9. marca: Katrina Kadunec, gostovalka, 36 l., vsled mrzlice. — Jožef Kis, delavec, 62 let, vsled driske.

10. marca: Katrina Mrvar, soproga delavca, 53 l., vsled bolezn na pljučah. — Matevž Kobov, delavec v fabriki, 58 l., vsled pljučne tuberkuloze.

Tujci.

1. aprila:

Pri slonu: Haslinger, Križaj iz Št. Petra. — Reichel iz Kočevja. — Polak iz Dunaja. — Fröhlich iz Kamnika. — Mazek iz Gradca.

Pri smrti: Blum, Hegner iz Dunaja. — Jenič iz Vipave. — Gussman, Walstabe iz Dunaja.

Loterijsne srečke.

Na Dunaji 29. marca: 1. 64. 38. 44. 7. V Gradcu 29. marca: 62. 46. 24. 84. 65.

Dunajska borza 1 aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	64	gl.	65	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	65	—	—	—
Zlata renta . . .	77	—	10	—
1860 drž. posojilo . . .	117	—	75	—
Akcije narodne banke . . .	808	—	—	—
Kreditne akcije . . .	248	—	80	—
London . . .	116	—	90	—
Srebro . . .	—	—	—	—
Napol. . .	9	—	30	—
C. kr. cekini . . .	5	—	52	—
Državne marke . . .	57	—	35	—

Med. in chir. dr. Tanzer,

docent zobozdravništva na c. kr. univerzi v Gradcu,

ordinira

v Ljubljani v hotelu „pri slonu“

iz zobozdravništva in zobotehnike vsak dan od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne. (112-2)

Naznanilo.

V rudokopu za rujavi premog „jadranskega glavnega društva za kopanje premoga“ v Carpano v Istri se sprejme takoj trajno in za dobro plačo 200 krepkih ne črez 40 let starih rudarskih delavcev,

ki hočejo delo s pogodbo nastopiti, polovica kot kopači za premog in kamenje, polovica kot potiskavci trug, tekavei, ulačniki (Schlepper).

(111-2)

Rudarsko oskrbništvo.

„Unija krojačev“

na kongresnem trgu št. 7, v hiši banke „Slovenije“, priporoča se za izdelovanje

obleke za gospode,

ter obljubuje jako fino delo, najmodernejšo fačono in cenó računanje. (109-2)

Bilježnišk sestavitelj,

izurjen tudi v vseh pravnih poslovi, se ponuja g. bilježnikom ali odvetnikom. Dopise sprejme administracija „Slov. Naroda“ pod črko M. M. (99-3)

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejšo in najcenejše sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjevej hiši. (108-2)

Razglas.

Visoko c. kr. namestništvo v Trstu je s št. 2815 od 12. t. m. mesečne semnje za živino, poljske pridejke, gospodarsko in kmetijsko orodje, štacunsko blago itd. v Divači dovolilo, in bode z 26. aprilom t. l. pričrni, vsak mesec na ta dan tukaj semenj.

Ako bi bil na ta dan praznik ali nedelja, se preloži semenj na prihodnji delavnik.

Gospodarski svét v Divači,

dné 26. marcija 1879. (102-3)

Elegantna
spomladanska obleka
18 gold.

Praktična
spomladanska zgornja suknja
10 gold.

Trdne
spomladanske hlače
5 gold.

in v primerji najfinejše obleke za gospode in dečke; po najnižej cení obleke za otroke od dveh let naprej.

Spalne suknje
za gospode in gospe.

priporoča

M. Neumann,

krojaški mojster,

v Ljubljani, v slonovih ulicah št. 11,
v Lukmanovej hiši.

Vnanje naročbe se proti povzetju urno izvrše in nepristojno brez ugovora nazaj vzame. (115-1)

WASSERDICHTER
ZELTSTOPFER
REGENMÄNTEL
DECKTÜCHER
empfeht die
Wagnerberg-Landgut-Fabrikniederlage
M. J. SINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“